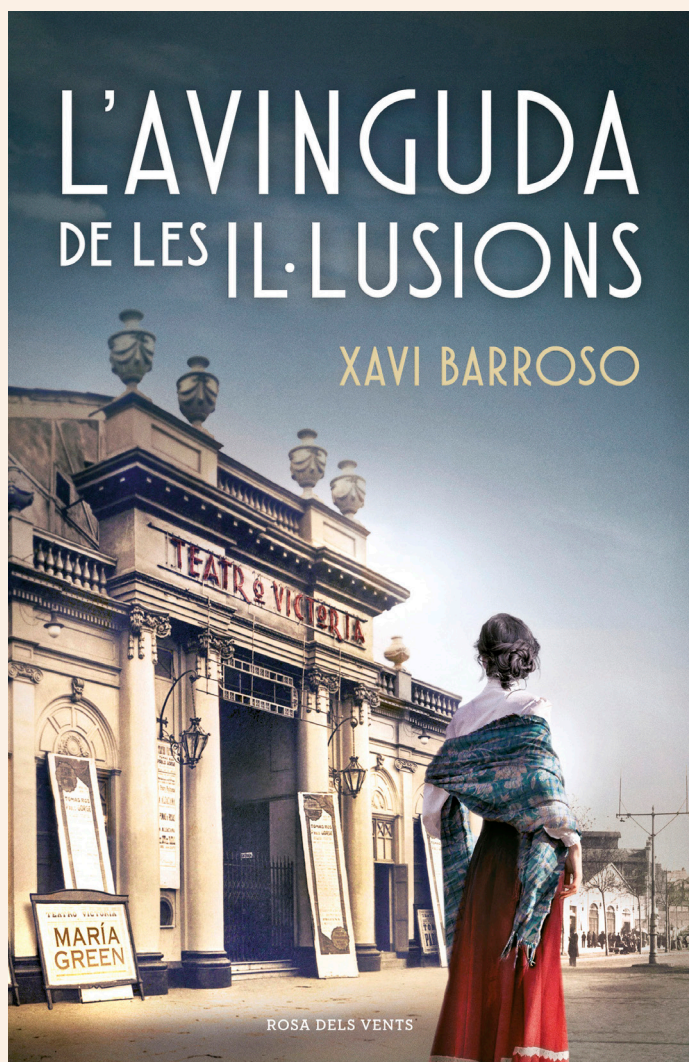

L'AVINGUDA DE LES IL·LUSIONS

QUI ÉS LA MARÍA GREEN?

Com arriba una criada a convertir-se en una de les principals actrius de Barcelona?

La Francisca Romero, una dona feta a si mateixa que no acceptava un no per resposta. Un cor rebel i convuls com el temps que li ha tocat viure.

En una època en què les dones ni tan sols tenen dret de vot, la Francisca demostrarà que el talent, l'ambició i la rebel·lia no són només cosa d'homes.

La Francisca, una vedet feminista als anys 10

La Francisca Romero és una jove pagesa que arriba a Barcelona per servir a casa d'una família burgesa. La seva ambició la convertirà en la **María Green**, una de les actrius i cantants més famoses del Paral·lel. Amb talent, tossuda i tenaç, la Francisca serà una fèrria defensora del sufragi femení i dels drets dels treballadors.

La veritat sobre la Francisca

Dues artistes inspiren la història de la protagonista. D'una banda, la **Raquel Meller**, una vedet amb projecció internacional que va actuar a París, Buenos Aires i Nova York, va ser portada de la revista Time i va rebutjar ser la protagonista de *City Lights*, de Charles Chaplin. D'altra banda, l'**Elena Jordi**, la primera dona que va fundar i dirigir una companyia de vodevil, la primera directora de cinema espanyola i la primera empresària que va construir un teatre amb recursos propis.

FITXA TÈCNICA

L'avinguda de les il·lusions

Autor: Xavi Barroso

Colecció: Novel·la històrica

P.V.P.: 19,90 €

Pàgines: 528

Data de publicació: 28 de maig

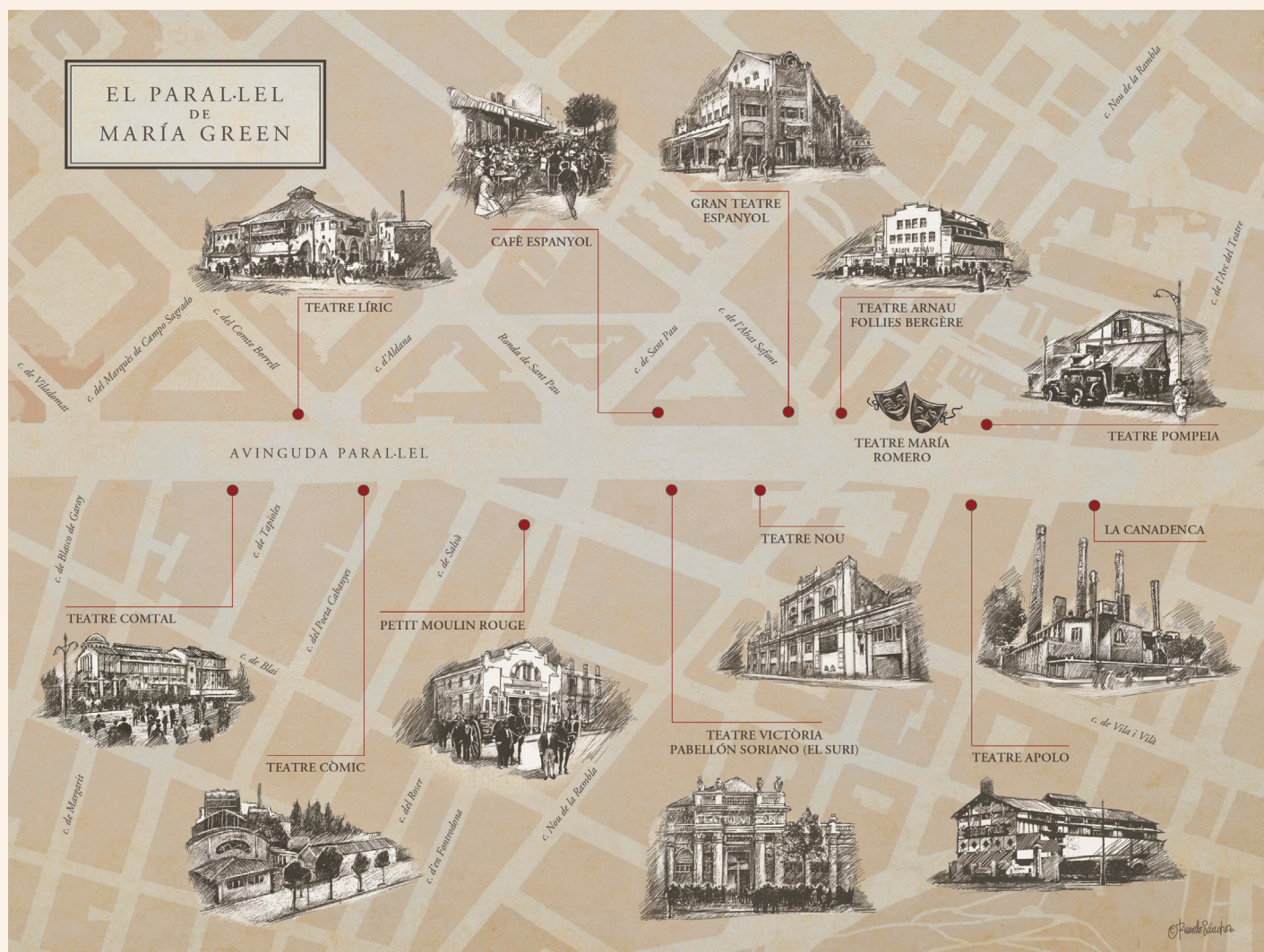
Edició en castellà publicada a Grijalbo

Disponible
en ebookXAVI BARROSO ESTÀ
DISPONIBLE PER EN-
TREVISTES

SINOPSI

Barcelona, 1909. Les germanes Francisca i Maria Romero arriben a la ciutat en plena Setmana Tràgica per servir a casa dels Puig, una família adinerada de la burgesia catalana. Als carrers els treballadors lluiten per unes condicions més dignes mentre la classe alta s'aferma als seus privilegis. La Francisca té un caràcter indomable i el cap ple de pardals; somia ser artista i tenir una vida més lliure i emocionant que aquella que la societat li ha destinat. Ben aviat coneixerà en Joan, un jove **anarquista** que li robarà el cor i li descobrirà la resplendor i la màgia del Paral·lel.

Quan un esdeveniment fatídic fa estremir l'ànima de les germanes Romero, la Francisca es llança a perseguir el seu somni: convertir-se en la reina dels teatres del Paral·lel. Buscarà el seu lloc i jugarà amb les seves lleialtats en una Barcelona revolucionària i en plena efervescència teatral. Coneixerà el costat més fosc de la ciutat, viurà la humiliació, la solitud, la traïció i un amor impossible que marcarà la seva vida. Lluitarà pels seus somnis i descobrirà que els camins que ens separen amaguen els llaços que ens uneixen.

© Ricardo Sánchez

CONTACTE: Pablo Biosca
Comunicació
pablo.biosca@penguinrandomhouse.com
(+34) 93 366 03 00 Ext. 34419

CONTEXT

Entrem en un dels períodes més convulsos de la història de Barcelona. Inaugurada per la Setmana Tràgica i culminada per la vaga de la Canadenca, serà una dècada de fort conflicte i organització sindical i de gran expansió econòmica gràcies a la neutralitat espanyola durant la Primera Guerra Mundial.

En aquest context floreixen els teatres del Paral·lel, una avinguda on es trobaran l'oci obrer i els gèneres po-

pulars com el *music-hall*, el vodevil o la sarsuela. Els cafès de l'avinguda es convertiran en el lloc de festa i debat teatral, però també en un espai on les idees comunistes, anarquistes i lerrouxistes campen a pler. Per tot plegat, els obrers es refugien en l'oci que els ofereix l'avinguda. Repudiat pel franquisme i oblidat per la cultura catalana, el Paral·lel va competir durant dues dècades amb Montmartre per l'hegemonia europea del gènere ínfim i el llibertinatge.

L'OBRA

1937. La Francisca s'asseu al seu despatx i, desbordada pel dolor, decideix explicar la seva història.

Juliol del 1909

Les germanes Francisca i María Romero arriben a Barcelona enmig de la Setmana Tràgica per servir a casa dels Puig, una família catalana adinerada. La Francisca té un caràcter indomable i el cap ple de pardals, mentre que la María viu instal·lada

en la correcció i l'entrega a les necessitats dels altres. L'endemà d'arribar, quan la Francisca va a comprar el pa, dos joves socialistes li recriminen que no secundi la vaga. La situació no arriba a les mans perquè s'hi interposa en Joan, un jove anarquista que la salva del mal pas. A la residència dels Puig, la Francisca coneix en Josep, l'hereu perfecte de la família, i en Tomàs, el seu germà petit, que sembla esclau de l'alcohol i dels mals hàbits. La Teresa, l'altiva

mare de tots dos, manté la unitat familiar i mostra una simpatia ambivalent per la Francisca. A desgrat dels mals auguris, neix un flirteig entre en Tomàs i la protagonista, un joc de mirades que desperta recel a la casa.

Setmanes més tard, la Francisca es retroba amb en Joan a la Rambla. Allà brota un amor intens però enfosquit per l'atracció que ella sent per en Tomàs. Un tarda, la Francisca

CONTACTE: Pablo Biosca

Comunicació

pablo.biosca@penguinrandomhouse.com

(+34) 93 366 03 00 Ext. 34419

va amb en Joan i la Maria al Paral·lel, que enlluerna la jove serventa amb els seus encants, cafès i espectacles. La protagonista s'adona que està observant el seu futur. L'avinguda ofereix teatre, cuplets, music-hall, cinema i un sens fi d'entreteniments pensats per i per al poble que la meravellen.

Octubre del 1910

La mateixa setmana que en Joan assisteix al congrés fundacional de la CNT, un esdeveniment fatídic fa estremir l'ànima de les dues germanes. En Josep i un parell d'amics, desbordats per la supèrbia i l'alcohol, es presenten al pis del servei buscant la Francisca. Davant de l'amenaça, la Maria tanca la seva germana al rebost i s'encara als nois. En Josep i els seus amics la violen fins que en Tomàs arriba i els atura. La Francisca, plena de culpa i ràbia, promet a la seva germana que es convertirà en una gran actriu, que guanyarà molts diners i que mai més no les tornaran a tractar com animals.

Després de la violació, la Maria entra en una espiral de tristesa i malenconia que no desapareix fins diversos mesos més tard quan coneix la Mercè, la cosina d'en Joan, amb qui estableix una bonica amistat. En paral·lel, la Francisca obre de bat a bat el seu cor a en Joan i junts viuen un intens amor adolescent. Però aviat s'obre una escletxa entre tots dos: ella viu per i per a convertir-se en una famosa vedet i ell per i per a la revolució. L'anarquista vol que la Francisca treballi a la fàbrica Can Batlló, casar-se amb ella i tenir-hi fills. Cap dels dos no desisteix de les seves aspiracions; viuen esperant que l'altre doni el seu braç a tòrcer.

Setembre del 1911

La Francisca presencia per primera vegada una actuació de la Raquel Meller; aquesta experiència traça definitivament el seu camí. Busca càstings als teatres però ningú no l'atén. Aleshores decideix fer servir un amic d'en Tomàs, en Jaume Balcells, un jove dramaturg de la bohèmia daurada que encara no ha estrenat cap obra però té molts contactes. Després d'intentar enganyar-lo sense èxit, en Jaume aposta per ella i li aconsegueix una beca a l'acadèmia de cuplets del Gordito.

Març del 1912

La Francisca abandona la residència dels Puig per anar-se'n a viure amb en Joan, començar a treballar a Can Batlló i assistir a l'acadèmia per preparar el debut. La parella es veu poc i de seguida es fan evidents algunes fissures, que tots dos dissimulen amb la fal·làcia del silenci. La Mercè la substitueix a casa dels Puig i comparteix habitació amb la Maria.

A l'acadèmia la Francisca coneix l'Anna, una prostituta aspirant a vedet que li eixampla la ment i li explica com funciona el món de l'espectacle. Forgen una amistat de cafès i whiskys amb en Jaume i en Tomàs, amb qui es veuen de tant en tant. Entre l'Anna i en Tomàs sorgeix una complicitat que no s'acaba de consumir.

Un diumenge, quan la relació d'en Joan i la Francisca sembla estancada, ella va a casa d'en Jaume per musicalitzar el primer cuplet que ha escrit, *El Anarquista*. Després d'un torrent de creativitat, es fiquen al llit i inunden de culpa el cor de la jove.

L'endemà la informen que debutarà a l'Arnau. Cantarà un cuplet. La nit en qüestió és un èxit, però després de la funció en Joan descobreix la infidelitat i la fa fora de casa. La Francisca recull les seves coses i s'acosta a la residència dels Puig per parlar amb la seva germana. Allà sorprèn la Maria anant-se'n al llit amb la Mercè i es fa el càrrec que mantenen una relació. Superada pel fet d'haver-se sentit exposada, la Maria no li ofereix el consol que necessita i la Francisca vaga per la ciutat sense rumb i destrossada de dolor. Alhora, en Tomàs demana matrimoni a l'Anna i, davant de la seva negativa i havent descobert que és prostituta, intenta llevar-se la vida. A conseqüència d'això el tanquen provisionalment en un sanatori del Maresme.

Perduda i destrossada, la Francisca es refugia a l'hostal de l'Anna, desapareix de la vida dels seus coneguts i comença a prostituir-se per sobreviure i a beure per oblidar.

Gener del 1913

La Francisca entra en una espiral autodestructiva i, mesos més tard, l'Anna cerca l'ajuda de la Maria i en Jaume, que la treuen de l'hostal. A partir d'aleshores la Francisca conviu amb en Jaume, es recupera, llegeix i deixa que floreixi una amistat amb el jove Balcells. Passen els mesos i el dramaturg escriu una obra que commou el cor de la vedet, un punt d'inflexió que converteix la seva amistat en amor.

Allà comença una aliança artística: en Jaume facilita que la Francisca canti en diversos espectacles del Paral·lel i ella aconsegueix que el famós actor Josep Santpere apadrini l'obra del seu estimat, hi actuï de protagonista i els ajudi a estrenar al Nou. És aleshores quan neix el seu nom artístic —Maria Green— i la Companyia d'Espectacles Balcells amb la qual estrenaran l'obra d'en Jaume i d'altres autors. Però en Jaume i en Santpere no s'entenen de cap manera i l'actor els deixa a l'estacada el dia abans de l'estrena. A través de diversos ardits la Francisca

aconsegueix tirar endavant l'obra. En Tomàs reapareix més sa que mai i reprèn la seva carrera com a arquitecte.

Comença la Gran Guerra, Barcelona es bolca a produir per tots dos bàndols i, a més, s'intensifiquen les protestes obreres. Aliena a tota aquesta realitat, l'èxit acaricia la vida de la Francisca. Però en Jaume pateix la solitud de l'autor, la gelosia de viure amb una estrella i la falta de reconeixement. S'amaga rere l'alcohol i la convivència comença a ser insostenible. Després d'un retrobament amb en Joan i d'una intensa conversa amb la Raquel Meller, la Francisca deixa en Jaume i la companyia es trenca.

Gener del 1915

La Francisca Romero, àlies Maria Green, ja és un nom conegut al teatre. Intenta continuar amb la seva fama, però la mà negra d'en Jaume la veta dels escenaris del Paral·lel i ha de recórrer a un cafè concert per poder menjar. És un cafè amb cambres, un *music-hall* de pa sucats amb oli on les cantants no són res més que trossos de carn a mercè dels cafeters que les desitgin.

Després d'uns mesos de malviure, decideix aliar-se amb el pitjor enemic d'en Jaume, en Josep Santpere, que l'acull i li dona papers secundaris. Però el temps passa i ella no en té prou. Necessita més, encapçalar cartells, aconseguir el prestigi que només tenen les actrius de la Rambla i no pas les "meuques" del Paral·lel. Per això funda la Companyia d'Espectacles Green amb l'Anna i «provoca» diversos escàndols en la seva vida personal que la retornen a l'escambell i propi-

cien la seva tornada als escenaris amb la seva companyia i liderant el cartell. Aliena a les penúries de la Francisca, Barcelona rugeix enfadada per les pessimes condicions de feina que pateixen els obrers. La guerra duu molts diners a la ciutat, però els seus treballadors ni tan sols l'ensumen i, en canvi, són víctimes de l'encariment dels preus a causa de l'alta exportació dels productes i de la presència de molts estrangers adinerats que fugen de la guerra.

I amb el naixement de la Companyia Green, la Maria s'atreveix a abandonar la seguretat de la seva feina com a serventa i s'instal·la amb la Mercè a casa de la Francisca. Treballen de modistes per la companyia i la Francisca no podria ser més feliç. Ha aconseguit el que volia: treure la seva germana de la vida de servitud i que totes dues visquin el seu propi destí allunyades de les misèries dels treballadors. Però la Francisca, tot i que la respecta, no comparteix la relació entre les dues dones.

Març del 1917

L'atzar torna a unir la Francisca i en Joan. Aquest trenca el compromís amb la seva promesa per una Francisca que, alhora, va un pas més enllà en la seva carrera: li proposen d'organitzar una sarsuela al Poliorama de la Rambla. És la seva gran oportunitat per enlluernar el públic burgès i convertir-se en una vertadera personalitat de la ciutat. Però l'Anna la traeix i aconsegueix quedar-se amb el paper, una situació que genera una forta baralla i una promesa de revenja. Cansada del joc del teatre, ja no lluita, es llança als braços d'en Joan i tots dos s'entreguen a la passió del retrobament. Reprenen la seva història. Però al cap de poc tornen a aparèixer les discrepàncies: continuen tenint valors contraposats. La relació fa que en Tomàs, tothora present, es declari a la vedet; tanmateix, després de parlar-ne llargament acaben fent prevaldre la seva amistat.

A causa de la conjuntura internacional, els preus dels productes i dels habitatges es disparen desmesuradament. Els sindicats s'agrupen i preparen una vaga general revolucionària en què en Joan tindrà un pes important. En aquest context, conviden la Companyia Green a actuar en un teatre de Madrid durant uns mesos. Se n'hi van després del fracàs de la vaga general del 1917, una acció en la qual en Joan havia dipositat les seves esperances i que el govern aixafa. El viatge desferma novament les diferències irreconciliables entre tots dos i trenquen abans que ella se'n vagi.

Gener del 1918

La Companyia Green torna a Barcelona i la Francisca descobreix que en Joan s'ha casat. A més, en Tomàs s'ha promès. En aquest punt comença la seva nova obsessió: construir i regentar un teatre al Paral·lel. La crisi del teatre a la ciutat els duu a cedir davant de totes les exigències dels empresaris. Han d'interpretar les obres d'en Jaume Balcells i, per poder-ho fer, li han de demanar permís en persona. La Francisca es torna a trobar amb el dramaturg, que s'ha centrat en els negocis familiars, està casat i ha escrit títols nous. La Francisca en llegeix un davant seu i queda tan commoguda que acaben anant-se'n al llit. Se'n penedeix, però aleshores aconsegueix entendre-ho tot plegat sobre el vet que en Jaume li havia imposat al Paral·lel.

Octubre del 1918

En Tomàs es casa i durant el convit en Jaume torna a fer-li la proposició a la Francisca. Al seu torn, les germanes es retroben amb en Josep i aquest revela a la Francisca que en Tomàs continua

estant enamorat d'ella. Coneixen en Gonzalo, un empresari que s'enamora de la Maria i que li ofereix els seus diners per construir el teatre Green. La Francisca demana a la seva germana que els sedueixi per tal d'aconseguir el finançament i la seva obstinació provoca una discussió entre germanes en què tots els tabús emergeixen: la violació d'en Josep, l'obsessió de la Francisca per compensar aquell esdeveniment fatídic i la poca comprensió que demostra pel que fa a la relació entre la Maria i la Mercè. La Maria es posa malalta com a causa de l'horrible brot de grip espanyola que assola Barcelona.

Comprant medicaments per la seva germana la Francisca coneix un director de teatre que vol dur a terme la *Casa de nines* d'Ibsen i aquest la contracta perquè en sigui la protagonista. Ara sí, ho ha aconseguit: actuarà en un teatre de la Rambla. Mentre la Maria és al llit malalta les germanes aconsegueixen reconciliar-se i parlar sense embuts de tot allò que havia tingut lloc en el passat. Però la Maria es mor poc abans de l'estrena de l'obra d'Ibsen i la gran

fita es torna amarga. L'absència de la seva germana fa canviar la seva actitud davant la vida, fins aleshores victimista. La Francisca comença a actuar de manera conseqüent amb les seves decisions. Així doncs, intenta convèncer don Gonzalo que els presti els diners i, quan aquest hi accedeix només a canvi d'anar-se'n al llit amb ella, la Francisca s'hi nega i abandona aquesta via. És llavors que en Tomàs s'ofereix a finançar i dissenyar el projecte. Poc després en Tomàs celebra el seu aniversari amb els seus pares, esposa i amics i, mig d'amagat, la besa davant de la incredulitat de la vedet. La situació deriva en una baralla que els separa i paralitza un altre cop el teatre.

Febrer del 1919

Esclata la vaga de la Canadenca i comencen els talls de llum i els aldarulls per tota la ciutat. La Francisca continua a mig camí entre els teatres de la Rambla i els del Paral·lel i molts vaguistes l'acusen d'esquirol i de vendre's als burgesos. El moment de més tensió arriba quan uns joves interrompen una funció acusant-la d'exploitadora i de conservadora. Aquell dia el Sindicat d'Aigua, Llum i Gas convoca la vaga del sector i Barcelona es queda sense subministraments. El govern declara l'estat de setge i, de resultes de la insubordinació de molts ciutadans, milers són empresonats. La dona d'en Joan, la Dolors, es presenta a casa de la Francisca per demanar-li que el tregui de la presó. La Francisca intenta fer servir en Tomàs per aconseguir-ho però, per primera vegada, ell li nega un desig. La vaga continua amb força i la

Companyia Green ha d'actuar per contracte. Tornen les recriminacions i la Francisca és esbrincada i acusada d'esquirol en públic. Quan un dels vaguistes atura una altra obra la Francisca pren una decisió: abraça finalment la causa obrera, para la funció i fa un discurs que la converteix en una líder d'opinió del sindicalisme. Poc després, en Joan li demana que participi en una assemblea que se celebra a les Arenes i que ha de posar punt final a la vaga. S'acaba aconseguint la jornada laboral de 8 hores arreu de l'estat.

En Tomàs i la Francisca presencien la posada de la primera pedra del teatre i ell comença el que sembla ser una declaració d'amor. Després de la negativa d'ella en Tomàs l'amenaça amb l'aturada del projecte del teatre. La Francisca ni tan sols con

testa i deixa enrere qualsevol vincle amb els Puig.

Unes setmanes més tard, assassinen la dona d'en Joan per equivocació. L'anarquista, que era l'objectiu real del pinxo, es queda sol amb el petit Miquel i amb un dolor i una culpa que semblen inexpugnables. La Mercè i la Francisca es desvien per ajudar-lo amb el fill i el dolor. A les escorrialles del 1919 i després d'una llarga conversa, la Francisca i en Joan cedeixen davant del seu amor i aconsegueixen finalment superar les seves diferències ideològiques.

Septiembre de 1937

La Francisca revela perquè escriu la seva història. En Joan s'acaba de morir al front i ella necessita explicar-li tot el que mai no li ha explicat.

La Barcelona dels anys 10

Amor, lluita obrera, feminisme, teatre, *music-hall*, vida.

Paral·lelismes amb la dècada actual

Els anys deu del segle XX i del XXI contenen més paral·lelismes dels que ens pensem. Diversos dels temes d'aquesta novel·la continuen preocupant els barcelonins.

Crisis i pujades de preus, vagues i problemes amb la llibertat d'expressió, una onada feminista internacional que defensa el sufragisme, un nacionalisme català que cerca més autonomia... conflictes amb matisos i conseqüències diferents però que continuen sent vigents avui dia.

També hi ha relació entre l'èxit actual de les sèries, el cinema i els videojocs i el del teatre i les primeres pel·lícules de la dècada. La ficció com a vàlvula d'escapament de la crua realitat, el teatre com a espai d'oci obrer i com a fòrum on convergeixen la política, la revolució i les misèries del dia a dia.

El Paral·lel, el gran oblidat del segle XX

Hem sentit a parlar molt sobre Montmartre i de la seva època d'aurada, però sabem ben poca cosa del seu gran competidor durant gairebé trenta anys: l'avinguda del Paral·lel de Barcelona. Prohibida pel franquisme

i repudiada per la cultura catalana, el Paral·lel acollia un sens fi de teatres, cabarets i cafès concert que eren coneguts a tota Europa i que atreïen tant als obrers de la ciutat com a artistes i soldats del continent.

Figures com la famosa vedet Raquel Meller són exemples de la repercussió internacional dels anys daurats de l'avinguda. A més, els teatres del Paral·lel eren l'escenari de vodevils, drames clàssics, cuplets, music-hall i una infinitat de gèneres que es barrejaven i que evolucionaven amb els gustos del poble. Un caldo de cultiu artístic que compartia espais amb el cinema i somnis amb les idees revolucionàries.

El feminisme aconsegueix les seves primeres conquestes

Durant la segona dècada del segle del XX es recullen alguns dels fruits de l'anomenada segona onada feminista: el 1918 s'obté el sufragi femení per a les dones més grans de trenta-un anys al Regne Unit i el 1920 el sufragi universal als Estats Units. En el marc d'una Europa convulsa i plena de moviments poderosos com les suffragettes angleses, Espanya fa callar les veus feministes i menysté les seves principals impulsores.

En aquest context apareixen al Paral·lel figures com la de l'Elena Jordi, una actriu que arribarà a dirigir una companyia de teatre i que es convertirà en la primera directora de cinema del país. Aquest esperit l'encarna la protagonista, que viu a anys llum de les reivindicacions actuals però lluita pel respecte i el reconeixement en una

Barcelona masclista i classista.

Una dècada crucial

Els deu són anys importants per l'organització i la consolidació de la lluita obrera a Barcelona i la rodalia. Les dures condicions laborals, els sous miserables i l'aparició de líders sindicals amb vocació revolucionària amplien el moviment i permeten dur a terme grans demostracions de poder com la vaga de la Canadenca (1919). Aleshores es crea la Confederació Nacional del Treball (CNT), una organització prohibida diverses vegades i que aconseguirà unificar les diferents branques de tots els sindicals gremials per conjuminar els seus interessos.

La Gran Guerra fa de Barcelona i els seus voltants la fàbrica d'Europa, però les condicions salarials i les hores treballades no milloren. Alhora els preus pugen. Diaris com Solidaritat Obrera o La Huelga General escampen i consoliden la consciència de classe i la necessitat sindical. Un període clau per la millora dels drets laborals d'Espanya al qual amb prou feines es dedica un paràgraf als llibres d'història de les escoles i les llibreries.

L'AUTOR

Xavi Barroso Granollers, 1984) va estudiar Comunicació Audiovisual mentre devorava llibres com 1984, *La ciutat dels prodigis* o *El retrat de Dorian Gray*. Ha escrit guions d'humor, de divulgació i de ficció per diferents canals de televisió i ha treballat en l'àmbit del màrqueting online gestionant projectes digitals. *L'avinguda de les il·lusions* és la seva primera novel·la i amb ella espera colar-se a la biografia de molts lectors.

Instagram @xavibarroso

Facebook Xavi Barroso